

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Надя Георгиева Бояджиева, доктор на юридическите науки

в област на висше образование 3.6. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.6.Право

докторска програма „Международно право и международни отношения“

член на научно жури в процедура за защита на дисертационен труд на тема:

**„РЕЖИМ НА САНКЦИИТЕ, НАЛАГАН ОТ СЪВЕТА ЗА СИГУРНОСТ СЪМ ООН
ЗА ПОДДЪРЖАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА МИРА И СИГУРНОСТТА”**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6 Право

Докторска програма: „Международно право и международни отношения“

Автор: **Христо Бойчев Боев**

Научен ръководител: **проф. д-р Ирена Цонева Илиева**

1. Представяне на процедурата и на докторанта

Със Заповед № РД-22-821 от 08.04.2025 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм назначена за член на Научно жури във връзка с процедура за защита на дисертационния труд на Христо Бойчев Боев, който е докторант в Катедра „Публичноправни науки“ при Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Христо Боев е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка по докторска програма „Международно право и международни отношения“ в Юридическия факултет на ПУ „П. Хилендарски“ /2017 г./ и е отчислен с право на защита /от 1 април 2020 г./. Той успешно преминава процедурата по вътрешно обсъждане на заседание на Катедрения съвет на Катедра „Публичноправни науки“, проведено на 25.03.2025 г. На своето първо заседание Научното жури ме определи за вътрешен рецензент по процедурата.

В рамките на законовия срок са представени изискуемите документи, включващи: Молба до Ректора на ПУ за откриване на процедура за придобиване на ОНС „доктор“, Автобиография европейски формат, дисертационният труд и авторефератът, декларация за оригиналност и достоверност, 3 бр. научни публикации, Справка за спазване на специфичните изисквания на Юридическия факултет и др. документи.

Приложените за рецензиране документи и материали на Христо Боев са в съответствие с минималните национални изисквания по чл.26 от Закона за развитие на академичния състав на Р България /ЗРАСРБ/ за научна област 3.Стопански, социални и правни науки, Професионално направление 3.6. Право.

Докторант Боев е завършил хуманитарна гимназия „П. Хилендарски“ в гр. Варна. Той владее английски, френски и руски език. Придобива магистърска степен по специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ през 2000 г. След завършване на висшето си образование той работи по специалността /правен консултант, старши юрисконсулт в община Варна /. Поканен е като експерт в политическия кабинет на Вицепремиера и министър на външните работи /м. ноември 2006 г. – м. май 2007 г./; има дългогодишен професионален опит като общински съветник в Община Варна / 2015 г. – 2023 г./; към настоящия момент работи като адвокат във Варненска адвокатска колегия.

Проявява интерес към преподавателската професия и е бил хоноруван асистент във ВСУ „Черноризец Храбър“ / септември 2003 – септември 2004 г./.

Като докторант Христо Боев е изпълнил успешно задачите в съответствие с индивидуалния учебен план. На основание на отличната му работа в периода на докторантурата научният ръководител му дава висока оценка /според заключенията в Становището на научния ръководител до Катедрения съвет на Катедра „Публичноправни науки“/.

Активното му участие в академични форуми и публикациите потвърждават положителното впечатление от работата на Боев в качеството му на докторант в ЮФ на ПУ.

2. Представяне на дисертационния труд

2.1. Актуалност и методология на дисертационния труд

В увода на дисертацията г-н Боев посочва безспорната актуалност на своето изследване и мотивите за избор на темата. Поставените в увода цел и научно-изследователски задачи са посветени на изследването на важния въпрос за характера и приложението на санкциите, налагани от Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации /ООН/.

Актуалността и важността на избраната тема според автора „се определя от глобалните промени и световни конфликти през последните години, които придават приоритетно значение на сигурността и мира“ /стр.3 от автореферата/. Неговите аргументи в подкрепа на избора му на темата са свързани с разбирането, че през последните десетилетия произтичат дълбоки промени и сътресения в структурата на заплахите пред международния мир и сигурност и тези заплахите са многоаспектни.

2.2. Структура и съдържание

Структурата на дисертацията е класическа. Тя е логически обоснована и се състои от: увод, три глави /като всяка глава има по няколко подзаглавия, свързани логически/, заключение, в общ обем 232 стандартни машинописни страници, от които 24 страници библиография. Използвани са подходящи източници и научна литература на български и чужди езици, както и множество електронни източници.

След обосновка на актуалността на изследването, в увода на дисертацията докторантът посочва обекта и предмета: „санкциите за поддържане и възстановяване на мира и сигурността, налагани от Съвета за сигурност към ООН“.

В увода е формулирана основната цел на дисертацията: „да се анализира режимът на санкциите, да се систематизират видовете мерки, тяхната специфика в зависимост от съответната държава и ефективност“./стр.8 от дисертацията/.

Авторът си поставя сложни научно-изследователски задачи, а именно: “1.Да се проучи възникването и развитието на международните институции за поддържане на мира и сигурността. 2.Да се анализират теоретичните проблеми на режима на санкциите. 3.Да се сравнят санкциите, едностранните ограничителни мерки, контрамерките и юридическата отговорност. 4.Да се установи съответствието на санкциите с основните принципи на съвременното

международно право. 5. Да се анализират санкциите на Съвета за сигурност на ООН“ /стр.8-9 от дисертацията/.

Използваните научни методи са уместни. Добро впечатление създава разнообразието на методи, използвани в дисертацията, а именно: анализ и синтез, системен подход, сравнителен анализ, логически подход, исторически подход, анализ на международноправни текстове и др.

Широката гама от методи помага на автора да постигне поставените задачи и да реализира основната си цел на изследването успешно. Привличането на различни методи допринася за оригиналност на изследването.

В първа глава на дисертацията, озаглавена „Международни институции за поддържане на мира и сигурността в света“ авторът изследва въпросите на мира и войната през призмата на идеите на философи, юристи и др. в различни исторически периоди, посочва връзката между сигурността и мира, проследява възникването и развитието на международните институции за поддържане на мира и сигурността в света, разглежда институциите на универсално ниво и регионалните организации. Тя има по-скоро въвеждащ характер.

Във втората глава със заглавие „Теоретични проблеми на режима на санкциите“ са изследвани важни теоретични въпроси на режима на санкциите. Авторът детайлно обяснява значението на понятието „санкция“ в международния режим на санкциите. Предложени са различни дефиниции и тълкувания на този термин в научната литература. На базата на анализа на Устава на ООН и практиката на Съвета за сигурност са посочени отделните видове санкции и са представени необходимите изводи.

В трета глава „Санкциите на Съвета за сигурност на ООН“ са разгледани санкциите на ООН, адресати на санкциите, както и конкретно санкциите срещу и Ал-Шабаб (Сомалия), ИДИЛ (Даеш) и Ал Кайда, Ирак, Демократична република Конго, Судан, Ливан, Корейската народнодемократична република, Гвинея-Бисау, Централно африканска република, Йемен, Южен Судан и др.

В дисертацията – както в отделните глави, така и в заключението, са предложени интересни и задълбочени изводи на автора

3. Оценка на приносите на дисертационния труд

Достойнствата и приносите на дисертацията могат да се потърсят в различни посоки. Тук ще изтъкна някои от тях:

- Приемам приносите, посочени от докторанта – те са коректно отразени.
- Дисертационният труд представлява многоаспектно, задълбочено, оригинално структурирано изследване на въпроса за характера и приложението на санкциите на Съвета за сигурност на ООН, което обогатява специализираната правна литература в България и има теоретичен принос.
- Важен принос е анализът и разграничаването на санкциите, едностранните ограничителни мерки, контрамерките и юридическата отговорност /във втора глава/.
- Висока оценка заслужава изследването на въпроса за прилагането на санкционни режими срещу редица държави в съвременните международни отношения, които са детайлно анализирани в трета глава.
- Дисертацията притежава научна новост, с което обогатява теорията и практиката, в това число може да послужи и в процеса на обучение на студенти и практикуващи юристи.
- Практико-приложен принос имат изводите и заключенията на автора, както и предложенията му за усъвършенстване на процедурата по определяне на критериите за налагане на санкциите с цел повишаване на тяхната ефективност.
- Достойнство на труда е присъствието на личното мнение и оценка на автора, което е осезаемо във всички части на дисертацията. Той коректно се позовава на становищата на други автори, правилно отразява постиженията на цитираните автори, което е свидетелство за висока академична етика.

4. Забележки и препоръки

В първата част на първата глава, в която се предлага кратък исторически преглед на идеите за поддържане на международния мир и сигурност, има

твърдения, които звучат пресилено /например, да се възприема трактата на бохемския владетел Иржи от Подебрад като идея за „създаване на система за колективна сигурност в Европа“/. Смятам, че идеите на този и други посочени автори от отдалечени исторически периоди са твърде различни от съвременните идеи за колективна сигурност. За създаване на „система за колективна сигурност“ може да се говори значително по-късно – през XX век.

В дисертацията и в автореферата има допуснати грешки, които трябва да бъдат отстранени при бъдеща редакция /например, при представянето на съдържанието на първа глава в автореферата ООН е посочена сред регионалните организация /стр. 9/.

Направените бележки не засенчват високите постижения на автора.

Препоръчвам на автора да продължи своите научни изследвания по темата на дисертацията и след необходимите редакции, включително обогатяване на използваните източници и литература, да публикува монографично изследване по темата, което да е от полза на студенти, практикуващи юристи, представители на дипломатическите среди и др.

5. Оценка на автореферата и на научните публикации

Авторефератът е разположен на 31 стандартни машинописни страници. Неговият обем, структура и съдържание са в съответствие с изискванията. В автореферата Боев поставя акцент върху значимостта и актуалността на темата. В него авторът правилно отразява целите, съдържанието, използваната методология, структурата и заключенията, както и приносите в дисертационния труд.

Докторант Боев представя списък от научни публикации / 3 броя/, чиито електронни копия са приложени за рецензиране. Смятам, че представляват апробация за уменията му за самостоятелна научна работа. Публикациите са в пряка връзка с темата на дисертационния труд и са посветени на различни аспекти на въпроса за санкциите. И трите статии са публикувани в престижни научни издания с научно рецензиране. Публикациите са в резултат на участието на докторанта в научни форуми.

Намирам, че научните му публикации са свидетелство за интереса му към международното право и международните отношения, и конкретно – демонстрират интерес към научното изследване на въпроси, свързани с темата на дисертацията. Оценявам ги като знак за желание да участва в научния живот.

Личното участие на Христо Боев без съмнение се откроява в дисертационния труд, автореферата и приложените публикации. Авторската позиция присъства безспорно в подходите, които е избрал, в концепциите и предложените изводи. Те оставят впечатлението за дълготраен научен интерес към изследваната проблематика, за оригинална интерпретация и задълбочени и правилни обобщения.

6. Заключение

Високите достойнства на дисертационното изследване ми позволяват да заключа, че дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати*, които представляват *оригинален принос в науката* и отговарят на *всички изисквания* на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Авторът Христо Бойчев Боев демонстрира задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Международно право и международни отношения“, показва безспорни качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

На основание гореизложеното, *убедено гласувам положително* и предлагам на уважаемите членове на Научното жури *да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Христо Бойчев Боев* в област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6.Право, докторска програма „Международно право и международни отношения“.

12 май 2025 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф. д.ю.н. Надя Георгиева Бояджиева/